

opusdei.org

Libertatea interioară, sau bucuria de a fi tu însuți.

Foarte umani, foarte divini (18):
Găsirea centrului ei în iubirea
lui Dumnezeu este tot ceea ce
este necesar pentru ca
libertatea noastră să ne facă să
devenim oameni unici, fericiți,
care nu ar fi schimbați cu
nimeni altcineva.

22.02.2026

Re numele lui Isus se răspânda în toată Galileea. Era un învățător diferit de ceilalți: vorbea cu autoritate, iar cuvântul său impresiona profund... chiar și demonii. După ce predicase în diverse locuri, „a venit la Nazaret, unde crescuse” (Lc 4,16). Sfântul Luca situează această scenă la începutul vieții publice a lui Isus. Relatarea este atât de densă încât poate fi considerată ca o „evanghelie în interiorul Evangheliei”: în câteva rânduri se deschide solemn misiunea Domnului și, într-un anumit fel, se sintetizează întreaga sa viață[1]. Isus merge la sinagogă și se ridică să citească. I se înmânează sulul profetului Isaia; deschizându-l, găsește pasajul unde scria: „Duhul Domnului este asupra mea, pentru că m-a uns. M-a trimis să vestesc vestea bună săracilor, să proclam eliberarea celor închiși, să dau vederea orbilor, să pun în libertate pe cei asupriți și să vestesc anul harului Domnului”.

Închide apoi sulul și se așază. „Toți cei din sinagogă aveau ochii ațintiți asupra lui. Atunci a început să le spună: «Astăzi s-a împlinit această Scriptură pe care tocmai ați auzit-o»” (Lc 4,17-21). Isus își arată în mod clar mesianismul, subliniind în text darul fundamental al libertății. Aceasta este ceea ce a venit să ne ofere: eliberarea de sclavia și opresiunea păcatului.

Libertatea: primii creștini știau că acest dar se afla în inima credințelor, motiv pentru care sfântul Paul îl tratează ca temă constantă în scrisorile sale. Isus ne eliberează de povara păcatului și a morții, de destinul oarbă care apăsa asupra religiilor păgâne, de patimile dezordonate și de tot ceea ce face viața umană dificilă pe pământ. Totuși, libertatea nu este doar un dar, ci și o responsabilitate. Cum scrie Apostolul neamurilor: „Pentru libertate ne-a eliberat Cristos.

Rămâneți, așadar, tari și nu vă lăsați din nou înrobiți sub jugul sclaviei” (Ga 5,1). Este necesar să păstrăm libertatea, să trăim la înălțimea acestui dar și să nu ne lăsăm din nou prinși de comoditatea sclaviei. Primii creștini aveau această convingere adânc întipărită în inimă; dar noi? Mulți dintre noi am fost botezați când eram nou-născuți. Ce înseamnă pentru noi cuvintele lui Isaia citate de Domnul la Nazaret? Și ce înseamnă chemarea la libertate, fără supunere, despre care vorbește sfântul Paul?

Dacă ar fi doar o chestiune de alegere

Când vorbim despre libertate, deseori ne gândim la o simplă condiție, la o caracteristică a acțiunilor noastre: acționez liber atunci când pot face ceea ce doresc, fără ca cineva să mă oblighe sau să-mi impună restricții. Aceasta este

experiența libertății pe care o avem atunci când putem alege singuri. În fața unei întrebări precum: „Vrei prăjitură cu ciocolată sau fruct?”, persoana care poate alege între cele două opțiuni pare mai liberă și decide ce preferă, alegând după motivul pe care îl consideră potrivit. Un diabetic, însă, este obligat să opteze pentru fruct. În acest sens strict, mai liber este cel care are mai multe alternative și mai puține constrângeri care să-l determine într-o anumită direcție. De aceea, a avea bani dă o mare senzație de libertate: se deschid multe oportunități care sunt inaccesibile celor care nu dispun de ele. De asemenea, absența obligațiilor conferă senzația de libertate, deoarece, aparent, nimic nu dictează sau nu restricționează deciziile proprii.

Desigur, lipsa constrângerilor face parte din condiția libertății, dar nu o epuizează. Unele modele istorice de

libertate au trăit chiar între gratii. Exemplul lui Thomas Morus în Turnul Londrei este elocvent. Din perspectiva posibilității de alegere, nu era deloc liber; și totuși... Același lucru este valabil pentru figuri mai recente sau pentru primii martiri. Orice formă de persecuție încearcă să distrugă libertatea, dar nu există un mijloc pur extern care să reușească acest lucru. De aceea Isus spune: „Nu vă temeți de cei careucid trupul, dar nu pot ucide sufletul” (Mt 10,28). Libertatea nu este doar o condiție, ci capacitatea de a decide — sau de a lua o poziție față de un mod de conduită— în profunzimea ființei noastre, dincolo de circumstanțele care ne înconjoară.

Pe de altă parte, libertatea pe care o simțim în alegerile noastre punctuale are adesea un impact limitat. Când ne gândim la oameni care au rămas în istorie prin modul în care și-au trăit libertatea, nu este acest tip de

alegere ceea ce îi definește. Putem evoca mental numele a trei sau patru persoane —cunoscute la nivel global sau apropiate nouă— pe care le considerăm modele de libertate. Ce iese în evidență în viața lor? Ce le face modele pentru noi? Probabil nu le admirăm pentru că își puteau alege mereu mâncarea preferată sau pentru că, pentru a-și schimba partenerul, nu s-au căsătorit niciodată. Mai degrabă, sunt persoane care s-au eliberat de tot ceea ce le-ar fi putut lega, pentru a se dăruie pe deplin unei cauze valoroase sau unei persoane; pentru a-și oferi întreaga viață. Sunt exemple de libertate tocmai pentru că au dus această dăruire până la capăt. Dacă Thomas Morus ar fi jurat supunere lui Henric al VIII-lea împotriva conștiinței sale, chiar și făcând-o liber, nu ar fi rămas în istorie așa cum a rămas. Dacă sfântul Paul, în loc să se străduiască să-L facă cunoscut pe Cristos până la a-și da

viața pentru El, ar fi decis să-și abandoneze vocația și să revină la meseria de țesător de corturi, chiar dacă ar fi făcut-o liber, nu ni s-ar părea un model de libertate. Astfel, pentru a înțelege cu adevărat libertatea, este necesar să mergem dincolo de simpla capacitate de a alege.

O comoară pentru care să-ți dai viața

Evanghelia ne vorbește despre o experiență a libertății, care constă tocmai în renunțarea la orice posibilitate de alegere: „Împărăția cerurilor este asemenea unei comori ascunse într-un ogor; un om, găsind-o, o ascunde din nou și, plin de bucurie, merge și vinde tot ce are și cumpără ogorul acela. Împărăția cerurilor este de asemenea asemenea unui negustor de mărgăritare scumpe: când găsește unul de mare preț, merge, vinde tot ce are și îl

cumpără” (Mt 13,44-46). Personajele acestor parabole scurte renunță la tot pentru ceva ce merită. Renunță la posibilitatea de a alege, se angajează pe deplin în ceva și nu simt că ar risipi libertatea lor, ci că o folosesc la maxim. În realitate, aceasta este experiența oricărui îndrăgostit. Nu-l deranjează să nu poată ieși cu alte persoane: și-a dat totul pentru cel sau cea pe care o iubește; își dorește doar să iubească și să se îndrăgostească tot mai mult în fiecare zi. Și nu simte că-și pierde libertatea; dimpotrivă, înțelege că nu poate face nimic mai bun cu libertatea sa decât să iubească acea persoană, comoara aceea, perlă de mare preț.

Doar această considerație ne permite să înțelegem că libertatea de a alege, deși este o dimensiune a libertății, se subordonează unei dimensiuni mai profunde: libertatea de a iubi ceva (sau pe cineva). Această altă dimensiune poate fi numită *libertate*

de adeziune. Este libertatea pe care o punem în practică atunci când iubim și care ne ajută să înțelegem că „libertatea și dăruirea de sine nu se contrazic, ci se susțin reciproc”[2]. Dăruindu-ți întreaga viață, nu îți pierzi libertatea, ci o trăiești mai intens: „În dăruirea voluntară, în fiecare moment al acestei dedicări, libertatea reînnoiește iubirea; a se reînnoi înseamnă a fi mereu tânăr, generos, capabil de mari idealuri și mari sacrificii”[3]. Când, după o zi obositoare, ne rămâne doar un interval scurt de timp liber și, realizând că nu ne-am rugat încă, hotărâm să facem aceasta în loc să ne odihnim urmărind știrile, ne folosim libertatea într-un mod care susține dăruirea noastră; cheia care rezolvă acest dilema fără conflicte este, din nou, iubirea. La fel, o mamă care, din iubire, se ocupă de un copil bolnav, chiar dacă îi modifică planurile, o face în mod liber, iar această dăruire îi aduce o bucurie pe care nu ar fi

simțit-o urmând propriile preferințe sau comodități în acel moment.

Dar putem merge mai departe. Când ne dedicăm întreaga viață unui lucru sau unei persoane, iubirea ne modelează, ne transformă tot mai mult în „noi înșine”: o persoană unică, cu identitate proprie. De exemplu, Tereza de Calcutta.

Imaginați-vă că i s-ar fi oferit o vilă pentru a-și petrece liniștită ultimii ani și o organizație pentru a se îngriji de săracii pe care îi servea: ce ar fi ales? Libertatea cu care și-a trăit viața nu consta în a putea lăsa totul și a se odihni liniștit, ci tocmai în a îmbrățișa binele — pe Cristos, prezent în cei mai săraci — cu întreaga sa viață și în a se lipsi de orice obstacol care i-ar fi împiedicat idealul.

De fapt, putem găsi ușor exemple asemănătoare în viața altor numeroși sfinți și sfinte. Ceea ce îi

anima era dorința de a rămâne fideli Iubirii căreia îi dăduseră totul; de a răspunde chemării care îi trimisese în lume, cu o misiune ce le modela viața. Putem aminti, de exemplu, ceea ce scria sfântul Josemaría în 1932: „Se prezintă două căi: să studiez, să obțin o catedră și să devin savant. Acest lucru mi-ar plăcea și îl consider realizabil. A doua: să-mi sacrific ambiția și chiar dorința nobilă de a cunoaște, mulțumindu-mă să fiu discret, nu ignorant. Calea mea este a doua: Dumnezeu mă vrea sfânt și mă vrea pentru Lucrarea Sa”[4]. Aceasta se poate numi *libertate interioară*: sursa care explică faptul că acțiunile mele nu răspund capriciului unui moment, mandatelor exterioare sau valorii obiective reci a lucrurilor, ci comorii ascunse pentru care am dat totul: Iubirea care a venit să mă caute și mă cheamă să o urmez. Pornind de la această chemare, mai mult decât

de la obligații externe, înțelegem adevărata nebunie a sfinților.

Evident, a acționa cu libertate interioară nu înseamnă că nimic nu ne costă. În viața de zi cu zi, Mons. Ocariz a amintit adesea ceea ce spunea sfântul Josemaría: „Nu este corect să crezi că doar lucrurile care ne plac pot fi făcute cu bucurie”[5]. Comentând această frază, a scris: „Se poate face cu bucurie — și nu împotriva voinței — ceea ce costă, ceea ce nu ne place, dacă se face din iubire și, deci, liber”[6]. O facem cu întreaga libertate, pentru că înțelegem că răspunde iubirii pe care o purtăm în inimă. Cu alte cuvinte, poate astăzi nu am chef, poate nu înțeleg de ce trebuie să fac tocmai acest lucru... dar îl fac pentru că face parte din iubirea pe care am îmbrățișat-o cu viața mea și, în această măsură, sunt capabil să o iubesc. Când acționez astfel, nu o fac automat sau doar pentru că

„trebuie”, ci „din și cu iubire”, cu voință prezentă. În timp, ceea ce fac acum cu greutate, împins de iubirea față de cel căruia mi-am dat viața, va căpăta sensul său cel mai profund. „A percepe vocația ca un dar al lui Dumnezeu — și nu ca un simplu ansamblu de obligații — chiar și atunci când suferim, este totodată o manifestare a libertății de spirit”[7].

Libertatea ca răspuns

Cultura actuală dominantă concepe deseori libertatea ca pe o simplă capacitate de a alege în orice moment, fără constrângere sau determinare: pare că, dacă acest lucru este pus la îndoială, libertatea se risipește. Însă este un fapt că a alege ceva înseamnă deseori a renunța la alte lucruri; că a vrea nu înseamnă neapărat a putea; iar ceea ce ne pare un proiect solid poate eșua cu ușurință.

Antropologia creștină propune o relație mult mai armonioasă și senină cu libertatea, înțelegând-o ca pe un *dar* și o *chemare*. Am fost „chemați la libertate” (Gal 5,13) și nu la o libertate amorfă sau lipsită de sens, ci la „libertatea glorioasă a copiilor lui Dumnezeu” (Rom 8,21). Adevărul filiației noastre divine este cel care ne face cu adevărat liberi (cf. In 8,31-32). Libertatea noastră nu este, așadar, o activitate spontană care izvorăște fără a ști de unde și încotro. În adâncul ei, libertatea noastră este un răspuns la iubirea care ne precede. De aceea, sfântul Josemaría putea descrie viața interioară, în lupta sa, ca un acțiunea „pentru că așa vrem [...] corespunzând harului Domnului”[8]. Îl îmbrățișăm liber pe cel care „ne-a iubit mai întâi” (cf. 1In 4,19) și ne străduim, cu toate puterile, să răspundem acestei iubiri. Iar acest lucru, deși poate părea abstract, are consecințe foarte concrete. De

exemplu, în fața alegerilor zilnice, ne putem întreba: „Unde mă va duce aceasta? Este în conformitate cu iubirea lui Dumnezeu, cu starea mea de copil?”

Când trăim libertatea ca răspuns, descoperim că nu există motor mai puternic în viața noastră decât a păstra vie amintirea Iubirii care ne cheamă. Aceasta este valabil și la nivel uman: nu există forță mai mare pentru cineva decât conștiința că este iubit. Ca îndrăgostitul care știe că persoana iubită se bazează pe el: „Glasul iubitului meu: iată-l, vine săltând pe munți și sărind peste coline! Iată-l stând după zidul nostru, se uită pe fereastră, privește printre zăbrelle! Ridică-te, prietena mea, frumoasa mea, vino! Căci iarna a trecut, ploaia s-a sfârșit, s-a dus” (Ct 2,8-11). Cel care știe că este iubit astfel de Dumnezeu, chemat să aprindă întreaga lume cu Iubirea Sa, este gata să facă orice. Totul pare

puțin în comparație cu ceea ce a primit; va spune, cu claritate: „O viață este atât de puțin pentru a o oferi lui Dumnezeu!”[9]. Să ne dăm seama că „Dumnezeu ne așteaptă în fiecare persoană (cf. Mt 25,40) și că vrea să fie prezent în viețile lor și prin noi ne conduce să dăruim din plin ceea ce am primit. În viețile noastre, fiice și fii ai mei, am primit și primim multă iubire. Să o dăm lui Dumnezeu și celorlalți este cel mai autentic act de libertate”[10].

Nu există teamă sau poruncă exterioară care să miște inima așa cum o face forța libertății identificate cu Iubirea Sa, până și în cele mai mici detalii. Sfântul Paul afirma cu convingerea celui care a trăit-o pe deplin: „Nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele prezente, nici cele viitoare, nici puterile, nici înălțimile, nici adâncurile, nicio altă creatură nu ne va putea despărți de iubirea lui

Dumnezeu, care este în Cristos Isus, Domnul nostru” (Rom 8,38-39).

Pentru ca iubirea lui Dumnezeu să aibă această forță în noi, trebuie să cultivăm o profundă intimitate cu El, mai întâi prin rugăciune. Acolo, contemplându-l pe Domnul, învățăm calea libertății și deschidem inima acțiunii transformatoare a Duhului Sfânt.

Faptul că adevărata libertate ia forma unui răspuns, a unui mare „da”, se leagă și de o parte a moștenirii umane pe care sfântul Josemaría a dorit să o lase copiilor săi: umorul bun. Nu este doar o trăsătură de caracter, ci o forță autentică – virtus – a libertății. Dacă viața creștinilor s-ar baza pe decizii etice sau pe lupta de a realiza o idee, aproape toți ar ajunge oboșiți, descurajați sau frustrați. Nu toți, pentru că unele temperamente mai puternice se simt stimulate chiar să înnoate contra curentului. Dar situația

este foarte diferită dacă viața creștină își are originea în întâlnirea cu o Persoană care a venit să ne caute. Această origine ne susține în urmărirea scopului cu toate forțele noastre, oricât de puțin ne-ar părea: „Nu că aş fi obținut deja ceva sau aş fi desăvârșit, ci îl urmăresc, să-l ating, așa cum am fost și eu atins de Cristos” (Fil 3,12). El ne-a întâlnit, ne-a privit, a crezut în noi. Astfel, dacă percepem micimea, mizeria, lutul – humusul – din care suntem făcuți, răspunsul nostru va fi umil, dar plin de umor: vom răspunde cu o privire care, „dincolo de caracterul natural simplu, ne permite să vedem partea pozitivă – și, dacă e cazul, amuzantă – a lucrurilor și situațiilor”[11].

Desigur, suntem făcuți din lut; dacă am încercat vreodată să zburăm mai sus, nu a fost pentru că am pierdut asta din vedere, ci pentru că există Cineva care ne cunoaște mai bine decât noi înșine și care ne invită să facem acest pas.

Dialogul profetului Ieremia cu Domnul (Ier 1,5-8) este frumos și plin de har. Puțini profeți au suferit atât pentru a aduce cuvântul lui Dumnezeu poporului lor. Inițiativa aparținea lui Dumnezeu: „Înainte de a te modela în pântecele mamei tale, te-am cunoscut; înainte să te naști, te-am consacrat; te-am făcut profet pentru popoare”. Ieremia însă percepe doar propria sa inadecvare: „Am spus: «Ah! Doamne, Dumnezeul meu! Iată, eu nu știu să vorbesc, sunt un copil!»”. Dar Dumnezeu nu renunță: „Nu spune: «Sunt un copil!» Vei merge la cei pe care îi voi trimite; vei spune tot ce îți voi porunci”. Cum va merge profetul mai departe? Siguranța lui nu stă în poruncă, ci mai mult: „Nu te teme, căci Eu sunt cu tine ca să te scap”. Uneori, cel mai mare dușman al libertății noastre suntem noi înșine, mai ales când pierdem din vedere adevărata temelie a existenței noastre.

În cele din urmă, surprinzător nu este că suntem slabi și că cădem, ci că, deși slabi, ne ridicăm mereu; că există încă loc în inimile noastre să visăm visurile lui Dumnezeu. El contează pe libertatea noastră și pe lutul nostru. Este nevoie să privim mai mult spre El și mai puțin spre neputința noastră. Intimitatea cu Dumnezeu, încrederea în El: de aici izvorăște puterea și lejeritatea necesare pentru a trăi în lume ca fii ai lui Dumnezeu. „Un autor a spus că îngerii pot zbura pentru că nu se iau prea în serios. Și poate am putea și noi să zburăm puțin mai mult, dacă nu ne-am lua atât de în serios”[12].

[1] Cf. J.M. Casciaro, „Duhul Sfânt în evangheliile sinoptice”, în P. Rodríguez et al. (eds.), *El Espíritu Santo y la Iglesia*, Eunsa, Pamplona 1999, p. 65.

[2] Sfântul Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 31.

[3] *Ibid.*

[4] Sfântul Josemaría, *Însemnări intime*, nr. 678, citat din *Drum*, ediție istorico-critică.

[5] Sfântul Josemaría, *Scrisoare 13*, nr. 106.

[6] Mons. F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 9 ianuarie 2018, nr. 6.

[7] Mons. F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 9 ianuarie 2018, nr. 7.

[8] Sfântul Josemaría, *Scrisoare 2*, nr. 45.

[9] Sfântul Josemaría, *Drum*, nr. 420.

[10] Mons. F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 9 ianuarie 2018, nr. 4.

[11] Mons. F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 9 ianuarie 2018, nr. 6.

^[12] Benedict al XVI-lea, *Interviu la Castelgandolfo*, 5 august 2006.

Lucas Buch – Carlos Ayxelà

pdf | document generat automat din
<https://opusdei.org/ro-ro/article/foarte-umani-foarte-divini-xviii-libertate-interioara-sau-bucuria-de-a-fi-tu-insuti/>
(01.04.2026)